

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Tanskanen, T.; Linjama, E.; Haapasalo, M. & Rankila-Källström, M. 2020. Teatterin opetusta ja osaamista tarvitaan yhteiskunnassamme – kentän kehitys vaatii yhteistä keskustelua. Talk-verkkolehti, Taide 6.2.2020.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/taide/teatterin-opetusta-ja-osaamista-tarvitaan-yhteiskunnassamme-kentan-kehitys-vaatii-yhteista-keskustelua/>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Tanskanen, T.; Linjama, E.; Haapasalo, M. & Rankila-Källström, M. 2020. Teatterin opetusta ja osaamista tarvitaan yhteiskunnassamme – kentän kehitys vaatii yhteistä keskustelua. Online Magazine Talk, Art 6.2.2020.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/taide/teatterin-opetusta-ja-osaamista-tarvitaan-yhteiskunnassamme-kentan-kehitys-vaatii-yhteista-keskustelua/>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Timo Tanskanen

koulutusjohtaja, ARENEN kulttuurialan kehittämissyhmän puheenjohtaja, Turun ammattikorkeakoulu / Taideakatemia

Eero Linjama

koulutus- ja tutkimuspäällikkö, esittävät taiteet, Turun ammattikorkeakoulu / Taideakatemia

Minna Haapasalo

lehtori, esittävän taiteen koulutusvastaava, teatteripedagogi ja esiintyjä, Turun AMK / Taideakatemia

Mervi Rankila-Källström

lehtori, Taidekasvatus- ja taidepedagogiikka -tutkimusryhmän vastaava, Turun AMK / Taideakatemia

Teatterin opetusta ja osaamista tarvitaan yhteiskunnassamme – kentän kehitys vaatii yhteistä keskustelua

Avainsanat: [esittävät taiteet](#), [Master School](#), [taideakatemia](#), [taidepedagogiikka](#)

Teatteriohjaaja Susanna Metsälä kirjoittaa 4.2.2020 Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liiton verkkolehdestä Metelissä teatteriohjaajien työn ongelmista. Kirjoitus keskittyy perusopetuksessa ja lukiossa tapahtuvaan teatteriohjaajien työhön, mutta nostaa keskusteluun myös teatterialan ohjaajien ja opettajien koulutukseen liittyviä kysymyksiä. Ammattikorkeakoulusta tutkintonsa saavat teatteri-ilmaisun ohjaajat voivat toimia opettajina ammatillisessa koulutuksessa, vapaassa sivistystyössä ja taiteen perusopetuksessa vaikkakaan eivät peruskoulussa tai lukiossa.

Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemia on tällä hetkellä ainoa suomenkielinen teatteri-ilmaisunohjaajakoulutus antava korkeakoulu. Yrkeshögskola Novian tarjonnassa on ruotsinkielinen teatterikoulutus, ja ammattikorkeakoulut tekevätkin paljon yhteistyötä työelämän ja työelämässä toimivien osaamisen kehittämiseksi. Viimeisimpänä yhteistyöpanostuksena on Svenska Kulturfondenin rahoittama musiikki- ja nukketheaterin erikoistumiskoulutus, jonka tuloksena syntyi huipputarvostelut ja täydet katsomot saavuttanut [Kalevala-esitys](#) Åbo Svenska Teateriin.

Teatteriohjaajien ja -harrastustoiminnan kenttä on laaja, ja sillä on paljon erikokoisia ja erilaisista lähtökohdista toimivia organisaatioita. Harrastustoiminnan organisaatiot ovat usein varsin pieniä, etenkin kolmannella sektorilla. Kulttuurialalta valmistuneet voivat toimia näissä organisaatioissa tai viedä omaa osaamistaan myös muunlaisiin tehtäviin muille toimialoille. Kentän moninaisuus on vaikeasti hahmotettavissa jopa alan toimijoille, mikä vaatii paljon yhteistä selkeyttävää keskustelua. Teatteriohjaajien käsitteeseen ei ole täysin yksiselitteinen. Moninaisuutta on kuitenkin mahdollista alkaa rajata.

Tutkintotutkimukset ja ammattitutkimukset tulee erottaa toisistaan

Metsälä nostaa tekstissään esiin koulutusten ja ammattitutkimusten heterogeenisyyden. Koulutuksiin liitetty tutkintotutkimus on asetuksen säädeltä, joten siihen on vaikea saada nopeita muutoksia. Samankaltaisia sisältöjä voidaan tarjota eri tutkintotutkimuksissa ja tiedekunnissa. Kouluttajakenttä tukee ajatusta tutkintotutkimusten selkeyttämisestä. Näemme, että niitä pitäisi viedä geneerisempään ja enemmän yleisistä osaamisista kuvaavaan suuntaan etenkin korkeakoulutuksen osalta. Ristiriitaiset tulokset liittyvät usein siihen, että tutkintotutkimukset ovat perityneet ammattitutkimuksista, jotka eivät välttämättä kuvaa tämän hetken työelämätilannetta. Koska koulutuksissa ja ammattitutkimuksissa on paljon vaihtelua, on tärkeää, että alalle valmistuvat ja sillä toimivat hahmottavat itse, missä ja millaisissa tehtävissä heidän osaamisensa on hyödynnettävissä.

"Koulutustason lisäksi rekrytoinneissa keskeistä on osaaminen, joka taide- ja kulttuurialoilla osoitetaan yleensä portfolion tai muun taiteellisen toiminnan kautta."

Asiasta on kirjoitettu laajemmin Turun AMK:n Talk-julkaisussa [Mistä ylempään ammattikorkeakoulun tutkintotutkimukset tulevat – ja mitä ne kertovat?](#)

Metsälän tekstissä kuvataan hyvin teatterin tekemiseen ja opettamiseen tarvittavaa tuotantokoneistoa. Ammattikorkeakoulu haluaa kehittää työelämää ja sitä kautta vahvistaa ammattimaisen periaatteen tapahtuvaa teatteri- ja harrastustoimintaa. Osaamisastoa ja koulutustarpeita täytyy arvioida paitsi työelämään valmistuvien osalta myös työelämässä jo olevilta sekä organisaatioissa työnantajarooleissa toimivilta. Olemme Metsälän kanssa samaa mieltä, että työsuhte- ja työyhteisöosaamista kulttuurin kentällä tulisi kehittää. On kiinnostavaa, että usein harrastajista voi tulla työnantaja – kuten myös alalla toimivasta ammattilaisesta, joka tarvitsee toiselta ammattilaiselta apua työhönsä. Myös peruskoulujen ja lukioiden tulisi ymmärtää, miten monimuotoista osaamista teatteriohjaajana toimiminen vaatii – ja millaista tukiverkkoa esitysten tekeminen edellyttää. Inspiroivassa työssä korostuvat työn rajaamisen taidot ja kyky olla vuorovaikutuksessa erilaisten toimijoiden kanssa.

Teatteri-ilmaisun ohjaajat ovat päteviä ammattiohjaajia moniin koulutusmuotoihin

Turun AMK on omasta päätöksestään alkanut sisällyttää teatteri-ilmaisun ohjaajan AMK-tutkintoon myös opettajan ammattipedagogiset opinnot. Olemme huomanneet tälle selvän tarpeen työelämässä, ja näemme sen vahvistavan valmistuvien osaamista ja

työllistymismahdollisuuksia. Nämä pedagogiset opinnot ja tutkinto antavat pätevyyden toimia opettajana ammatillisessa koulutuksessa, vapaassa sivistystyössä ja taiteen perusopetuksessa. Lisäksi korkeakoulututkintoa tai master- eli maisteritason koulutuksen tuomaa ylempää korkeakoulututkintoa edellytetään monissa julkisen sektorin viroissa ja työtehtävissä esimerkiksi kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialoilla. Metsälän huomio siitä, ettei ammatillinen opettajakoulutus anna pätevyyttä toimia perusopetuksen ja lukion aineopettajana, on oikea – ja tämä on syytä huomioida myös selkeämmin omassa viestinnässämme.

Ylemmillä ammattikorkeakoulututkinnoilla on uudenlainen rooli koulutuskentällä

Metsälä ottaa kantaa Turun AMK:n Taideakatemia Taiteen uudet kontekstit -YAMK-koulutuksen toteutukseen ja suhteeseen esimerkiksi maisteritutkintoihin. Asiaa on sivuttu myös edellä mainitussa TALK-artikkelissa. Keskeinen ero ylempien ammattikorkeakoulututkintojen ja yliopiston maisteritutkintojen välillä on lakisääteinen velvoite aiempaan työkokemukseen. Ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin hakeutuvilla tulee olla taustallaan vähintään kahden vuoden työkokemus tai taiteellinen toiminta. Yleensä uralla on pituutta enemmänkin, ja opiskelunsa aloittavilla on huomattava ammatillinen osaaminen ja hyvin selkeä näkemys ja tavoite omista tavoitteistaan osaamisen kehittämiseen.

”Oppiminen rakentuu opiskelijoilla jo olevan osaamisen päälle, integroituu meneillään oleviin töihin ja projekteihin sekä toteutetaan pääosin aikaan ja paikkaan sitomattomasti, mikä antaa usein työelämässä oleville perheellisille joustoa aikataulujen yhteensovittamiseen.”

Kulttuurialan YAMK-koulutuksessa yhdistellään erilaisia didaktisia ratkaisuja, esimerkiksi lähiopetusta ja lähiopetusjaksojen välisiä tehtäviä, työskentelyä yksin ja ryhmässä sekä alakohtaista sisältöä ja oppimisen reflektiivistä työstämistä. Erilaiset toimintatavat täydentävät toisiaan ja tukevat syväoppimista.

Koulutus poikkeaa siis merkittävästi ”nuorisokoulutuksesta” tai yliopistojen yhtenä putkena toteutettavasta kandi-maisteri-yhdistelmästä. Opiskelijoiden tyytyväisyys master-koulutuksiin on korkea, ja niiden koetaan vastaavan hyvin työelämän osaamistarpeisiin.

Monitaiteisuus ja teatterin tuomat metataidot ovat merkittävä yhteiskunnallinen voimavara

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaperusteet uudistettiin pari vuotta sitten. Uusissa perusteissa korostuvat taiteidenvälisyys ja monitaiteisuus. Teatterikoulutuksen ja teatterin harrastustoiminnan kannalta olisi eduksi, että taiteen alojen oppilaitokset alkaisivat tehdä entistä syvempää yhteistyötä. Tämä mahdollistaisi teatterinkin kannalta tärkeän osaajaverkoston vahvistumisen. Mahdollisesti näemme tulevaisuudessa myös enemmän monitaiteisia taiteen perusopetuksen oppilaitoksia.

Vaikka teatteripedagogiikan ammattikenttä on pieni, on sen yhteiskunnallinen merkitys kokoaan suurempi. Teatteripedagogiikka kehittää sellaisia metataitoja, joiden vaikutus ulottuu kaikille yhteiskunnan ja elinkeinoelämän alueille. Näiden merkityksen kirkastaminen ja jäsentäminen on alan ammattikentän yhteinen vastuu.